

Eseu despre relatiile dintre doua personaje care apartin unui basm cult studiat

Scrive un eseu de 2 - 3 pagini, despre relatiile dintre doua personaje care apartin unui basm cult studiat. In elaborarea eseului, vei avea in vedere urmatoarele:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ semnificative pentru realizarea personajelor alese (de exemplu: tema, perspectiva narativa, actiune, conflict, relatii spatiale si temporale, constructia subiectului, modalitati de caracterizare, limbaj etc.);
- evidentierea situatiei initiale a celor doua personaje, din perspectiva tipologiei in care se incadreaza, a statutului lor psihologic, moral etc.;
- relevarea trasaturilor celor doua personaje, semnificative pentru ilustrarea relatiilor, prin raportare la doua episoade / secvente narrative ale basmului ales;
- exprimarea unei opinii argumentate despre relatiile dintre cele doua personaje, din perspectiva situatiei finale / a deznodamentului.

Ion Creanga, unul dintre scriitorii care s-au impus in literatura romana prin originalitatea stilului, a lasat posteritatii o opera variata, aducand in literatura culta farmecul si spontaneitatea literaturii populare.

Povestea lui Harap-Alb, considerata "sinteza a basmului romanesc" (Nicolae Ciobanu), se dezvoltă pe un tipar narativ traditional, particularizat prin interventiile autorului cult, care supune materialul epic unui proces de transformare in functie de propriile structuri mentale si de propriile conceptii. Tema basmului mentionat este reprezentata de confruntarea dintre bine si rau, pe parcursul careia un erou se desavarseste, aventurandu-se in cucerirea lumii, pentru supunerea ei. Conflictul, dezvoltat pe schema traditionala, este mai complicat decat in cazul modelului popular, prin implicarea unor personaje complexe si prin dimensiunea psihologica.

Basmul cult aduce inovatii structurii basmului popular si in privinta actiunii, prin multiplicarea numarului probelor la care este supus eroul si prin complicarea lor progresiva pana la deznodamentul tipic. Personajul principal nu mai este investit cu calitati exceptionale, ca in basmul popular, nu mai are puteri neobisnuite, capacitatea de a se metamorfoza si are un caracter complex, reunind calitati si defecte. De aici, autenticitatea umana pe care o dobandeste eroul si care ii confera un caracter aparte.

Deși apartine tipologiei voinicului din poveste, caruia ii este caracteristic atributul invincibilitatii neconditionate, asigurata de miraculoasa lui putere, Harap-Alb este departe de tiparele conventionale. Autorul il construiește accentuandu-i latura umana - este sovaitor in fata deciziilor sau gata sa se lase stapanit de frica, naiv, copleșit de rolul pe care si l-a asumat. Se distinge printr-o calitate exceptionala, care il impune ca erou exemplar: bunatatea. George Calinescu observa ca eroul lui Creanga nu e mai viteaz decat altii, adica decat fratii sai, si nici decat alti oameni de aceeasi conditie.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Compensandu-i slabiciunile firesc umane, bunatatea si mila ii confera lui Harap-Alb calitatea de arhisemn (simbol) al binelui. Personajele auxiliare care i se alatura eroului, datorita acestei calitati - Sfanta Duminica, calul nazdravan, furnicile, albinele, giganti fabulosi - extind aceasta calitate dominanta a eroului in sfera intregului univers. Daca Harap - Alb e un simbol al binelui, prin insumarea tuturor trasaturilor morale care il definesc, Spanul, personaj - oponent, e un simbol al raului. Constructia basmului ilustreaza, de altfel, in totalitate, dihotomia arhetipala bine-rau. Ca pericol potential, raul actioneaza mimand cu perfidie atributele binelui. Gratie demonismului malefic ce defineste personalitatea individului merit a-l reprezenta, raul constituie factorul de opozitie suprema in calea binelui. Particularitatea acestui basm consta in prezenta unui personaj antropomorfizat insarcinat cu asemenea functie, unic prin aptitudinile lui.

Actiunea, cuprinzand mai multe episoade organizate prin inlantuire, ilustreaza incercarile constante ale raului de a subordona atributele si teritoriile binelui. Titlul neobisnuit al basmului evidentiaza dubla personalitate a protagonistului, reprezentata printr-o identitate reala (de tanar print) si una aparenta (de sluga a Spanului); totodata, acesta reflecta, prin contrastul cromatic "negru - alb", armonizarea defectelor si a calitatilor umane, dintre care primele sunt necesare pentru a le verifica pe ultimele.

Majoritatea eroilor acestui basm stapanesc tehnica psihologica a disimularii, creandu-si false identitati, cu motivatii distincte: batranul crai isi ascunde calitatea parinteasca si sociala in pielea unui urs, ca sa poata verifica tenacitatea si responsabilitatea feciorilor sai. El doreste sa se convinga care dintre acestia intruneste calitatile necesare pentru a prelua conducerea imparatiei fratelui sau; Spanul obtine, prin viclenie, falsa identitate a unui fecior de crai, prin intermediul careia doreste sa parvina social, casatorindu-se cu o printesa si devenind apoi el insusi imparat; Sfanta Duminica se metamorfozeaza in cersetoare ca sa probeze cele doua insusiri umane - esentiale in viziunea ei - ale tanarului erou, simtul crestean al milei si maritimia fata de batrani si sarmani. Spre deosebire de cei care isi modifica identitatea benevol, protagonistul basmului cult va fi constrans de juramantul depus in fata Spanului (pentru a-si salva viata) sa accepte infatisarea, vestimentatia si atributiile unui servitor.

Pe toata durata intamplarilor, din momentul cand il cunoaste pe Span si pana cand isi va recapata adevarata conditie, eroul va fi obligat sa lupte pentru a-si afirma drepturile si pentru a se regasi. El se individualizeaza numai dupa intalnirea cu Spanul, confruntarea cu personajul negativ formandu-l ca om. Pana atunci, neavand experienta, nu are nici identitate. Trasaturile eroului se dezvaluie treptat, prin implicarea sa in actiune.

Avertismentul initial al tatalui - sa se fereasca de "omul span" si de "omul ros" - este respectat pana cand universul coerent al fiului de crai se fisureaza. Lipsa de experienta si inocenta de a crede in aparente il determina sa accepte, intr-un moment crucial pentru evolutia ulterioara a actiunii, ajutorul pe care il ofera Spanul cu perfidie. Depasind mentalitatea potrivit careia raul, ca emanatie a spiritului diavolesc, se intruchipeaza in fiinte (reale sau fabuloase) apartinand altor regnuri decat cel uman, apare ideea ca adevaratul exponent al datului respectiv nu este decat omul, in acest

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

caz, omul insemnat.

Personajul negativ adopta un comportament care nu se abate cu nimic de la logica firescului. Nicaieri si niciodata Spanul nu se comporta ca un vrajitor, nu ilustreaza puteri supranaturale, care l-ar dovedi capabil sa-si impuna vointa asupra celorlalti fara nici o dificultate. Neavand insusirea de a face minuni, el tinde la punerea in aplicare a planului de uzurpare a identitatii lui Harap-Alb pe cai de o cu totul alta natura. Inteligenta vicleana, inzestrata cu o mare forta de persuasiune, ii dicteaza orice gest. De cate ori iese in calea lui Harap-Alb, Spanul recurge la argumente atat de normale, incat este aproape imposibil a-i respinge propunerile:

"- Buna cale, drumetule!

- Buna sa-ti fie inima cum ti-i cautatura, zise fiul craiului.

- Cat despre inima mea, s-o dea Dumnezeu oricui, zice Spanul oftand... Numai ce folos? Omul bun n-are noroc; asta-i stiuta; rogu-te, sa nu-ti fie cu suparare, drumetule, fiindca a venit vorba de-asa iti spun ca la un frate, ca din cruda copilarie slujesc prin straini... Nu cumva ai trebuinta de sluga, voinice?"

in ansamblu, Spanul face figura de diavol impostor. Proba cea mai semnificativa ne este oferita de episodul celei de-a treia - si ultimei - intalniri cu Harap-Alb. Conform valorii ezoterice a cifrei, cea de a treia incercare a Spanului de a-l convinge pe Harap-Alb sa accepte a-i fi sluga trebuie sa fie incununata de succes.

Dar, paradoxal, spre deosebire de Harap-Alb, viitoarea sa victima, care iese victorios in proba curajului si voiniciei datorita interventiei miraculoaselor sfaturi ale Sfintei Duminici deghizata in cersetoare si ajutorului primit din partea calului nazdravan, la a treia incercare, Spanul utilizeaza mijloace de-a dreptul surprinzatoare prin aparenta lor simplitate. Este usor de presupus ca, daca ar fi vrut (cum se intampla in mu putine din variantele folclorice ale basmului), Spanul ar fi putut transa totul dintr-o singura miscare in favoarea lui, apeland la insusirile sale supranaturale.

Daca nu procedeaza asa e pentru ca el insusi se integreaza, ca si protagonistul, intr-un joc al povestitorului, conform caruia, spre a-si dovedi istetimea si voinicia, ca exponent al ideii de bine si al puritatii morale, de-a lungul calatoriei sale initiatice, Harap-Alb va trebui sa se afle in imprejurari de viata generatoare de suferinta. Suferinta este ridicata la rang de unic principiu purificator, capabil sa asigure victoria eroului, deopotriwa, asupra sa (ingingerea fricii) si asupra adversitatilor care intruchipeaza fortele raului, pentru ca, in cele din urma, sa dobandeasca suprema fericire prin iubirea vitejeste castigata.

Viclenia Spanului conduce la substituirea rolurilor. Personajul negativ va poza, dupa episodul fantanii, in fiul craiului, in timp ce craisorul isi va accepta conditia duala de stapan - sluga, desemnata prin numele Harap - Alb. Episoadele in care sunt povestite incercarile Spanului de a-l duce pe Harap-Alb la pieire propun "variante" ale unuia si aceluiasi "joc" care creeaza o memorabila tensiune narativa. Salatele din Gradina Ursului, pietrele nestemate ale Cerbului din padurea fermecata sunt victorii pe care Spanul si le atribuie pe nedrept, fara a tine cont ca, in

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

raport cu destinul care i-a fost harazit ca personaj negativ face erori fundamentale pentru viitorul lui.

Substituind, succesiv, esenta lucrurilor (personajul isi insuseste victoriile eroului pe nedrept, deci comite fapte imorale) cu aparenta lor (victoria slugii e, de fapt, victoria stapanului), personajul negativ nu intelege ca isi pregateste el insusi caderea. Mai ales ca, in ultima incercare la care il supune pe Harap - Alb, Spanul isi doreste in egala masura ca eroul sa reuseasca si sa se piarda. Victoria eroului este insuportabila pentru diavolul impostor. Cu un gest decisiv, acesta ii taie capul lui Harap - Alb, accentuand calitatea sa de erou exemplar: fiul craiului nu-si incalca juramantul depus in fantana si nu dezvaluie adevarul, pana la moarte, asa cum fusese conjurat de Span. Integritatea sa morala este subliniata in aceasta secventa narativa, incheiata cu pedepsirea personajului negativ.

Moartea violenta este urmata de o renastere spirituala, totul integrandu-se intr-un ritual care aminteste de miturile originare. Renasterea lui Harap-Alb sta sub semnul iubirii: "Dormeai tu mult si bine, Harap-Alb de nu eram eu, zise fata imparatului Ros, sarutandu-l cu drag si dandu-i iar palosul in stapanire". Spanul paraseste scena, indeplinindu-si menirea: initierea ia sfarsit, tanarul craisor devine om intreg la fire.

inselat de aparente, fiul craiului, "boboc in felul sau la trebi de aieste", face un pact cu diavolul care va conduce la pierderea conditiei initiale - de fiu al craiului si potential mostenitor al imparatului Verde - si la dobandirea unei conditii noi - de sluga a Spanului. Acest pact dobandeste, in Povestea lui Harap-Alb, o semnificatie aparte, pentru ca, datorita robiei Spanului, eroul va constientiza propriile slabiciuni si va putea evolua. Asadar, principiul raului devine o parte complementara a dimensiunii umane a eroului, conceput ca o suma de ezitari si de acte curajoase. Harap-Alb intra, in calatoria lui initiatica, pe un taram necunoscut, de aceea este absolut necesar sa-i inteleaga semnificatiile, prin depasirea probelor.

Din momentul in care fiul craiului dobandeste un nume, prin interventia Spanului, incep muncile protagonistului, care sunt tot atatea trepte de initiere, de la varsta naivitatii pana la a doua nastere, ca stapan al imparatiei unchiului sau. Ion Creanga a modificat radical personalitatea eroului, circumscris, in basmul traditional, prozaismului faptei (un fel de Hercule autohtonizat), inzestrat, inasa, cu harul milosteniei in basmul cult. El este un tanar harnic, omenos, indatoritor, milostiv, virtuti consacrate in sistemul etic popular. El isi demonstreaza altruismul, oferindu-si ajutorul dezinteresat chiar si celor mai umile vietuitoare (albinele, furnicile). Portretul sau se contureaza treptat, in special prin mijloace indirecte de caracterizare, deoarece majoritatea trasaturilor reies din fapte, actiuni, limbaj.

Daca portretul fizic este aproape absent, ca in cazul eroului tipic de basm, precizandu-se doar calitatea de cel mai tanar dintre fii, portretul moral se defineste treptat, prin insumarea trasaturilor. Experienta de viata se dobandeste treptat, prin confruntarea cu fortele malefice mai mult sau mai putin declarate (Spanul, Cerbul, Ursul, imparatul Ros). Cucerirea unor spatii din ce in ce mai largi

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

- gradina Ursului, padurea Cerbului, teritoriul peste care stapaneste imparatul Ros - se asociaza cu maturizarea progresiva a eroului, capabil sa-si asume responsabilitati din ce in ce mai mari.

investirea eroului ca imparat, dupa moartea simbolica si reinvierea cu ajutorul obiectelor magice, marcheaza cucerirea deplina a sinelui. Din eroul sovaielnic si temator, Harap-Alb devine omul matur, stapan al propriului destin. Pe acest drum al cunoasterii de sine, al trecerii de la varsta inocenta la maturitatea lamurita, personajul supranatural din basmele populare se umanizeaza treptat, ajungand sa treaca din conditia de sluga in aceea de stapan si descoperind necesitatea de a alterna, in viata, izbanda cu esecul si de a cunoaste suferinta umana. Paradoxal, factorul decisiv in desavarsirea acestui erou atipic de basm, este - din nou o abatere de la modelul folcloric - personajul negativ, care i se opune. Fara interventia decisiva a Spanului, Harap - Alb ar fi ramas, probabil, naivul din incipit. Relatia cu Spanul insa, ii deschide eroului drumul spre lumea desavarsirii sinelui, ilustrand ideea ca binele si raul sunt fatete complementare ale personalitatii oricarui om.